

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 17953
Tarih : 14.05.2026

10/4196

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başta Hakkâri olmak üzere bölge kentlerinde kırsal yaşam alanlarında meydana gelen mayın ve patlayıcı kaynaklı patlamalar, yurttaşların yaşam hakkını doğrudan tehdit eden ağır bir güvenlik ve kamusal sorumluluk sorunu hâline gelmiştir. Son olarak Hakkâri'nin Yüksekova ilçesine bağlı Gürkavak (Şagıld) köyünde 9 Mayıs 2026 tarihinde meydana gelen patlamada, hayvanlarını otlatan 17 yaşındaki çoban Muhammed Aykut yaralanmış, 3 koyun yaşamını yitirmiştir. Özellikle çocukların, çobanların ve çiftçilerin kullandığı mera, yayla ve kırsal alanlarda patlayıcı maddelerin varlığını sürdürmesi; yaşam hakkı, güvenli yaşam çevresi ve kamusal eşitlik ilkeleri açısından ciddi sonuçlar doğurmaktadır. Türkiye'nin taraf olduğu Ottawa Antlaşması kapsamındaki yükümlülöklere rağmen riskli alanların hâlen siviller açısından tehdit oluşturmaya devam etmesi, konunun siyasal, hukuksal ve toplumsal boyutlarıyla ele alınmasını zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle başta Hakkâri olmak üzere bölge kentlerinde sivillerin yaşam alanlarında bulunan mayın ve patlayıcı kalıntılarının yol açtığı hak ihlallerinin araştırılması, riskli bölgelerin tespit edilmesi, gerekli kamusal önlemlerin belirlenmesi ve yaşam hakkının korunmasına yönelik politikaların oluşturulması amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Öznur Barın
Hakkâri Milletvekili

GEREKÇE

Hakkâri ilimizin Yüksekova ilçesine bağlı Gürkavak (Şagilord) köyü kırsalında 9 Mayıs 2026 tarihinde meydana gelen patlamada, hayvanlarını otlatan 17 yaşındaki çoban Muhammed Aykut'un yaralanması ve 3 koyunun yaşamını yitirmesi, başta Hakkâri olmak üzere bölge kentlerinde uzun yıllardır devam eden yapısal güvensizlik rejiminin yeni bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Çocukların, çobanların, çiftçilerin ve kırsal yaşamı sürdüren yurttaşların gündelik hayatlarını devam ettirdiği alanlarda patlayıcı maddelerin varlığını sürdürmesi, yalnızca bireysel güvenliği tehdit eden bir durum değil; yaşam hakkının, kamusal eşitliğin ve yurttaşlık hukukunun aşındırıldığı süreklileşmiş bir yönetim anlayışının göstergesidir.

Başta Hakkâri, Şırnak, Van, Ağrı, Iğdır ve Tunceli olmak üzere sınır hattı ve kırsal bölgelerde yaşayan yurttaşlar, yıllardır görünmeyen ölüm tehdidi altında yaşamaya zorlanmaktadır. Meralar, yaylalar, tarım alanları ve köy yolları; toplumsal yaşamın doğal parçası olmaktan çıkarılarak sürekli risk üreten coğrafyalara dönüştürülmüştür. Bu durum yalnızca fiziksel yaralanmalarla sınırlı sonuçlar doğurmamakta; bölge halkının ekonomik yaşamını, hayvancılık faaliyetlerini, tarımsal üretimini, yerleşim hakkını ve toplumsal aidiyet duygusunu da doğrudan hedef almaktadır.

Patlayıcı maddelerin sivil yaşam alanlarında yıllarca varlığını sürdürebilmesi, bölgeye yönelik güvenlikçi yaklaşımın insan yaşamını önceleyen kamusal sorumluluğun önüne geçirildiğini göstermektedir. Yaşam alanlarının askeri güvenlik perspektifiyle tanımlanması, yurttaşların temel haklarını sürekli ertelenebilir bir meseleye dönüştürmekte; özellikle sınır bölgelerinde yaşayan halk bakımından "istisnai" bir yaşam düzeni yaratmaktadır. Bu nedenle mesele yalnızca bir güvenlik açığı değil; merkezileşmiş güvenlik politikalarının bölge halkının yaşam hakkı üzerindeki sonuçlarıyla birlikte değerlendirilmesi gereken siyasal ve hukuksal bir sorundur.

Türkiye'nin taraf olduğu Ottawa Antlaşması, taraf devletlere mayınlı alanların temizlenmesi, sivillerin korunması ve riskli bölgelerin etkili biçimde denetlenmesi yönünde açık yükümlülükler yüklemektedir. Buna rağmen özellikle Kürtlerin çoğunlukta yaşadığı kentlerde kırsal alanların hâlâ ölüm riski taşıyan bölgeler olarak varlığını sürdürmesi, uluslararası yükümlülüklerin uygulanmasına ilişkin ciddi bir siyasal irade sorunu bulunduğunu göstermektedir.

Muhammed Aykut'un yaralanmasına neden olan olay, bölge halkının yıllardır dile getirdiği kaygıların haklılığını bir kez daha ortaya koymuştur. Çocuk yaşta bir çobanın hayvanlarını otlatırken patlayıcı bir cismin hedefi hâline gelmesi; yurttaşların yaşam alanlarının korunmadığını, risklerin bilindiği hâlde gerekli önlemlerin alınmadığını ve kamusal sorumluluğun ertelendiğini göstermektedir. Patlama sonucu 3 koyunun yaşamını yitirmesi ise kırsal yaşamın temel geçim kaynaklarının da aynı tehdit altında bulunduğunu göstermektedir.

Devletin temel yükümlülüğü, yurttaşları sürekli tehlike altında yaşamaya zorlamak değil; yaşam hakkını, güvenli yaşam çevresini ve toplumsal varoluş koşullarını eksiksiz biçimde güvence altına almaktır.

Bu nedenle olayın tüm yönleriyle açığa çıkarılması, patlayıcının niteliğinin kamuoyuna açıklanması, sorumluluğu bulunan kişi ve kurumların tespit edilmesi, bölgedeki riskli alanların şeffaf biçimde belirlenmesi ve başta Hakkâri olmak üzere bölge kentlerindeki mayınlı/patlayıcı alanların ivedilikle temizlenmesi demokratik hukuk devleti ilkesinin gereğidir.

Bu minvalde başta Hakkâri olmak üzere bölge kentlerinde sivillerin yaşam alanlarında bulunan mayın ve patlayıcı kalıntılarının yol açtığı hak ihlallerinin araştırılması, riskli bölgelerin tespit edilmesi, gerekli kamusal önlemlerin belirlenmesi ve yaşam hakkının korunmasına yönelik politikaların oluşturulması amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

1	SÜMEYYE BOZ ÇAKI	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYIĞIT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	BERDAN ÖZTÜRK	DİYARBAKIR	
15	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
16	CENGİZ ÇİÇEK	İSTANBUL	
17	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
18	SABAHAТ ERDOĐAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	